

Sākas jauns gaismas ceļš

2. RĪGAS VALSTS ĢIMNĀZIJA UN RĪGAS 5. VIDUSSKOLAI — 70

Septiņdesmit gadu muzs — cilvēka dzīvei gana bagāts, bet skolai? Vai vispār var novecot skolas bērnu zinātkāre, ik stundā pārdzīvojams jaunatklāsmes prieks? Skola taču ir ritums — sevis un pasaules izziņas rosināšana. Šoruden oktobrī savējos kopā aicina 2. Rīgas Valsts ģimnāzija — Rīgas 5. vidusskola (pazīstama arī ar Zentas Ozolas vārdu) — Āgenskalna ģimnāzija, lai atskatītos uz savu septiņdesmitgadi. Septiņas skaņas garumā, septiņas krāsas varavīksnē, septiņas dienas nedēļa — kā septiņi gadu desmiti skolas dzīvē. Kādi tie bijuši? Pirmoreiz 2. Rīgas Valsts ģimnāzijas vārds ieskanas 1921. gada septembrī, kaut arī pašas skolas vēl nav. Nav visus pirmos desmit gadus. Iespējams, tāpēc šis laiks šķiet krāsojams cerību zilajā krāsā. Direktora Pētera Aivara vadītajam kolektīvam daudz grūtību, dzīvojot "svešās" mājās — Zeļļu ielā, Rīgas 16. pamatskolas telpās, bet absolventi atceras sirsnību, mīlumu, pašatdevi. 1931. gada 5. decembrī ģimnāzija beidzot iegūst cēlu sarkanķieģeļu namu Āgenskalna priedēs — pēc arhitekta I. Blakenburga projekta celtu skolas ēku. Pamazām tā ieslīgst-liepu un krāšņumkrūmu ēnā.

Ne katra tā laika Rīgas skola var lepoties ar savu parku (kurā pat strūklaka) un dārzu, siltumnīcu, sporta laukumu. Skolā strādā augsti profesionāli skolotāji, un, kaut arī mācību maksa ir no 90 līdz 150 latiem gadā, izglītības prestižs šai laikā ļoti augsts. Šo desmitgadi es krāsoju sulīgi zaļā krāsā. Vissāpīgākie skolas vēsturē ir 40. gadi, kas sabalsojas ar mūsu tautas likteņgaitu. Ierastais 2. Rīgas Valsts ģimnāzijas nosaukums tiek atņemts. Rīgas 5. vidusskola — tā nu sauc skolu Āgenskalna ielā 21a. Jauns direktors, jauni skolotāji, jaunas programmas. Otrā pasaules kara laikā skolā ierīko hospitāli, mācības notiek neregulāri, divus gadus jāmājo atkal svešās telpās. Vēl pretrunīgāki ir pēckara gadi, kad no skolas var izslēgt audzēkņi, kura atļāvusies teikt, ka Latvija vairs nav brīva, pedagogiskā padome apspriež to skolēnu uzvedību, kas svinīgā akta laikā nedzied Internacionāli. Jā, arī tā ir skolas vēsture. Un kurš izsvērs, kas būtiskāks tajā — nupat pieminētais vai, piemēram, 5. vidusskolas sportistu sasniegumi šai laikā? Sarkani, pārāk sarkani ir šie gadi. 50. gados Rīgas 5. vidusskolai tiek piešķirts 1941. gada absolventes komjaunietes Zentas Ozolas vārds. Nodeva kārtējai kampaņai? Deviņpadsmit gadus vecajai kara laikā kritušajai meitenei droši vien arī būtu daudz mazu "kāpēc?" šai sakarā. Katrā ziņā labāk tā, nekā kāda partijas kongresa vai komjaunatnes gadadienas vārda nasta. Kā oranžs apelsīns krāsojas nākamais gaismas loks — 60. gadi skolas vēsturē. Jā, kā gards svešzemju auglis šķiet Izglītības ministrijas 1962. gada lēmums specializēt Rīgas 5. vidusskolu vācu valodas padziļinātai apguvei (vācu valodu skolēni mācās sākotnēji no 111, vēlāk no 1 klases, vidusskolā svešvalodā mācoties arī ģeogrāfiju, vācu literatūru, apgūstot tulkošanas iemaņas). Valodas prasme ir nenoliedzams absolventu ieguvums. Vēl šodien. Un kur nu vēl sakari ar kādreizējās VDR un VFR skolām, skolēnu un skolotāju delegāciju apmaiņa! Vislabākie, šodienas acīm raugoties, šķiet 70. gadi. Un tomēr arī šis lielās klusēšanas laiks devis daudz izcilu personību. Skolā turpina uzplaukt gara dzīve, pašdarbība. Kā allaž tautas vēsturē tieši kultūra palīdz saglabāt dvēselīti. Bez mēļās krāsas taču varavīksne nebūtu. Bet septītajam desmitam skolas mūžā ir rītausmas violetā nokrāsa. Tautas atmoda. Skolā to izjūt visstraujāk, jo "pārkārtošanās" nepieciešamība jau galvenokārt skar skolotājus. Atkal zālē plīvo sarkanbaltsarkanais karogs, atkal Ziemassvētki jo krāšņi un svētsvinīgi izskan vācu valodā. Mātes diena un izlaiduma dievkalpojums Mārtiņa baznīcā. Jā, Latvijas Republikas laikā dibinātā skola atkal kā ģimnāzija savu jubileju sagaida neatkarīgā Latvijā. Sākas jauns gaismas ceļš. Tāpēc visi, kas jūtamies piederīgi šai skolai, sanāksim kopā 10. un 11. oktobrī, lai godinātu savus skolotājus — tieši viņi — P. Aivars, Z. Niklase, J. Pupuriņš, M. Krastiņa, G. Gelbe, R. Dravinska, M. Lepeka, I. Pabērza, A. Puravs, A. Rūķītis, H. Lindenberga, K. Kaļiņina, V. Varapoga un daudzi daudzi citi, esošie un jau mūžībā aizgājušie, taču ir tie, kas veidojuši un skolojuši mūs — J. Stradiņu, M. Ģelzi, A. Liniņu, V. Kaminski, Dz. Karamiševu, S. Blēsi, A. Teikmani, L. Stumbri, E. Zirni un daudzus daudzus citus. Atnāksim satikt savu bērniību un skolas draugus, savu pirmo mīlestību. Ceļš uz skolu, tāpat kā dzimtas mājām vai tautas svētvietām nedrīkst aizaut atmiņu laukos.

B. SILENIECE

absolvente un skolotāja

Izglītība (agrāk - Skolotāju Avīze), Nr.38 (26.09.1991)